

Študenti oblikovali na temo Odgovorna moda

Študenti študijskega programa Tehnologije tekstilnega oblikovanja Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru so oblikovali kolekcije oblačil na temo Odgovorna moda. Sodelovalo je 21 študentov, ki so s študijem trajnostnih praks in izzivov sodobne družbe na podlagi lastnega doživljanja teme oblikovali serijo različnih konceptov. Ti v svojih kreacijah prepletajo inovativne in unikatne, tehnološko izpopolnjene trajnostne rešitve. Nagovarjajo k uporabi naravnih materialov, pigmentov in barvil, k ponovni uporabi zavrženih oblačil in drugih netekstilnih materialov in k njihovi revitalizaciji v novih oblikah. Trajnostna načela zajemajo tudi multifunkcionalnost, ohranjanje lokalnih vrednot in kulturne dediščine. Individualna doživljanja teme pripovedujejo zgodbe oblik in se razgibano prepletajo skozi kreacije.

Modeli so bili predstavljeni na Mesecu mode v muzeju maja 2023, ki ga je že tradicionalno desetič organizirala Maja Hren Brvar, kustodinja v Pokrajinskem muzeju Maribor. Na modnih revijah so sodelovali dijaki treh srednjih šol in študenti treh fakultet.

Naloge, ki jih s kreativnimi izzivi dobivajo študenti oblikovanja v času študija, vplivajo na njihov odnos do izpostavljenе teme. Raznolikost tem razširi njihovo znanja na različnih področjih dela, fokusirano raziskovalno delo ene tematike pa znanja poglobi, zato se senzibilnost do obravnavane teme poveča. Prav tako študente pritegnejo teme, ki temeljijo na izzivih trga ter odsevajo realno stanje na področju študija. Za študente je pomembno tudi vključevanje partnerjev

iz gospodarstva, kar razširi njihov pogled, znanja in kompetence za prihodnost. Tema Odgovorna moda je študente močno pritegnila, zato upamo, da bodo odgovorno oblikovali tudi v prihodnje, na lastni karierni poti.

Prav gotovo je raziskovanje trajnostnih praks pred leti zaznamovalo študentko Lucie Görlichovo, ki je svojo kariero začela graditi vzporedno z magistrskim študijem. V Mariboru uspešno trži v lastnem butiku Luci. Skozi nevtralne kreacije iz ekoloških tekstilnih materialov oblikuje modele oblačil, ki niso obremenjeni s trendi in so tudi zato aktualni daljši čas. Ob tem pa postavlja v ospredje tudi modele brez ostankov tekstilij pri krojenju. Predstavljeni modeli so plod raziskovanja v okviru magistrskega dela, s katerim je zaključila študij oblikovanja na Fakulteti za strojništvo (slika 1).

Redizajn je pogosta tema pri študentih oblikovanja, saj ponuja številne možnosti, poleg tega pa zavrženi modeli dobijo novo priložnost za ponovno uporabo. Da bi dobili večji nabor srajc in jeansa, smo se povezali s podjetjem Saubermacher komunala Murska Sobota d. o. o. Na podarjene modele srajc so študenti prvega letnika TTO pri predmetu Kreativna delavnica natisnili tekstilne vzorce (slika 2), ki so jih razvijali sami, prav tako pa so motive nadgradili in jih prišili na torbe. Študenti so kombinirali različne tehnike preoblikovanja tekstilnih površin s šivanjem, sitotiskom, zračno čipko, vezanjem in z uporabo drugih tehnik.

a)

b)

c)

Slika 1: Trajnostni modeli študentke Lucie Görlichove. Foto: Patrik Kociper

a)

b)

c)

č)

Slika 2: Redizajn srajc s potiskanimi vzorci s tehniko sitotisk, dela študentov prvega letnika: modeli (a) Ajle Garibović, (b) Monike Muhič, (c) Kristjana Hercoga in (č) Nine Pintarič. Foto: Patrik Kociper

Tudi študentke drugega letnika so v okviru krovnne teme izbrale redizajn oblačil iz jeansa, ki so ga kombinirale z zavrženimi srajcami. Nastala je kolekcija oblačil, ki so jih na modni reviji dopolnjevale različne torbe prvih letnikov (slika 3).

Študenti tretjega letnika TTO so se teme lotili iz zelo različnih zornih kotov. Vera Šmarić (slika 4) in Ana Maria Varga (slika 5) sta oblikovali po dva modela kot redizajn iz jeansa. Z modeli poudarjata problematiko zavrženih oblačil.

a)

b)

c)

č)

Slika 3: Oblikovanje oblačil in torb: (a) oblačilo Maše Živko, torba Kristjana Hercoga, (b) oblačila Nives Munda, torba Tinkare Kramer, (c) oblačilo Nives Munda, torba Ane Zadavec, (č) oblačilo in torba spredaj Maše Živko, torba v roki Nike Levstik. Foto: Patrik Kociper

a)

b)

c)

č)

Slika 4: Redizajnirana modela študentke Vere Šmarić, ki sama nosi model hlač. Foto: Patrik Kociper

a) b) c) č)
Slika 5: Redizajnirana modela študentke Ane Marie Varga. Foto: Patrik Kociper

Ana Maria Varga pravi, da je njena kolekcija nastala »v čudovitem svetu trajnostne mode, kjer strast za ustvarjanje nečesa novega združuje zavest o onesnaževanju okolja in iskanju trajnostnih rešitev.« Vsa oblačila njene kolekcije so izdelana iz zavrženega jeansa (slika 5), ki jim je podaljšala življenjski cikel. Navdih je našla v globoko zakoreninjenem spoštovanju do našega planeta in z zavedanjem posledic, ki jih povzroča barvanje jeansa v okolju. Ana nadaljuje: »Z vsemi čustvi in strastjo sem se podala na pot ustvarjanja trajnostne mode, ki ne ogroža našega dragocenega okolja. Vsak kos kolekcije pomeni zavezanost odgovornemu ravnanju z viri in zmanjšanju ekološkega odtisa. Barvni odtenki oblačil v kolekciji so rezultat uporabe različnih zavrženih izdelkov iz jeansa. Vsak detajl je premišljeno zasnovan tako, da izrazi strast do ustvarjanja, obenem pa pripoveduje zgodbo o varovanju okolja. Moja kolekcija je odraz vizije boljše prihodnosti, kjer moda ni le način izražanja, temveč tudi instrument za spodbujanje trajnosti. Zavedamo se, da lahko vsakdo prispeva k pozitivnim spremembam in naše oblačilo postane simbol te premišljene izbire. Vsakič, ko oblečete kos iz kolekcije, nosite zgodbo zavesti in upanja. Ustvarjajmo spremembe, ki jih želimo videti v svetu mode.«

Maja Vita Onič je raziskovala barvanje tekstilij s kavo in vzorec kave uporabila na različnih delih oblačil in v različnih tehnikah (slika 6).

Z barvanjem tekstilij se je ukvarjala tudi Tina Zupančič, ki je preizkusila paleto različnih zdravnih neškodljivih barv. Študentka pravi: »Kolekcija je razdeljena na kolekcijo oblek in korzetov, ki omogočajo prilagajanje na več velikosti. Z oblekami sem predvsem želela predstaviti naravno padanje tekstilij

in preproste oblike. Naravne materiale sem po številnih poskusih barvanja obarvala z jedilno, močno rdečo barvo, ki predstavlja vse intenzivne barve v naravi. Obleke so kombinirane s kolekcijo korzetov, ki so močno navdihnjeni iz industrijske mode in mode steam punk, kar je vidno v obliki korzetov in v njihovih čistih ravnih linijah. Korzet in nadkrilo sem obarvala v beli barvi z učinkom starane tekstilije. Ideja izhaja iz mode steam punk, ki ima veliko odtenkov rjave barve, dobljene z barvanjem z rjo. (slika 7).

Tinka Križman pravi o svojih modelih naslednje: »Odgovorna moda je zame način življenja z manj odpadki, ne le v vsakdanjem življenju, ampak v celotnem procesu proizvodnje oblačil, in črpanje idej iz narave in zgodovine. To seveda odpre popolnoma nov svet potencialnih modelov oblačil. Pri tem projektu sem se odločila, da bom navdih črpala iz narave. Vedno mi je bilo všeč, kako se barve mešajo in prelivajo v rožah, in to sem želela ponoviti v svojem dizajnu.« (slika 8).

Sara Šilak se je poigrala s principom multifunkcionalnosti v oblikovanju. Gumbi na večdelnih oblačilih omogočajo zapenjanje modelov na različne načine, in s tem pa se poveča možnost njihove uporabe v več kombinacijah (slika 9).

Valeryja Lyubchik izhaja iz Ukrajine in ravno kulturna dediščina njene dežele ter naravne tekstilije predstavljajo idejno zasnovo za kolekcijo oblačil z vezanimi motivi (slika 10a, 10b in 10c). Modele je predstavila tudi Lavra Stančić, ki je kombinirala črno in belo z zebastim vzorcem (slika 10č).

Amadeja Prijatelj je o svojih modelih zapisala: »Glavna inspiracija kolekcije Call of Nature je bilo varovanje gozdov. Gozdovi so glavni vir kisika, ki

Slika 6: Razvoj kolekcije (a–c) in modeli z motivi kave študentke Maje Vite Onič (č–e).

Foto: Maja Vita Onič (a–c), Patrik Kociper (č–e)

ga ljudje potrebujemo za življenje, vendar se veliko ljudi na to ne ozira. Sekanje gozdov je velik problem, prav tako tudi onesnaževanje gozdov. V svoji kolekciji sem uporabila 100-odstotni lan, ki ni obdelan s kemikalijami in ni barvan. Onesnaženost gozda sem

ponazorila s črnim tilom in z "odpadkom" – delom pločevinke, imenovanim "sntntnt", ki je našit na oblačilo, ter dodala bršljan, ki uprizarja življenje ne glede na okolje, v katerem je.« (Slika 11)

Slika 7: Študentka Tina Zupančič v svojih modelih. Foto: Patrik Kociper

Slika 8: Modela Tinke Križman. Foto: Patrik Kociper

Slika 9: Multifunkcionalni modeli Sare Šilak in študentka pri oblačenju pred modno revijo.
Foto: Patrik Kociper

Slika 10: Modeli študentke Valeryje Lyubchyk (a–c) in model Lavre Stančić (č).
Foto: Patrik Kociper

d) e)
Slika 11: Modeli Call of Nature študentke Amadeje Prijatelj
in Amadeja pri oblačenju modela (foto: Patrik Kociper)

Sodelovale so študentke in študent študijskega programa Tehnologije tekstilnega oblikovanja Ajla Garibović, Lejla Geci, Kristjan Herzog, Tinkara Kramer, Tinka Križman, Nika Levstik, Valeryja Lyubchik, Monika Muhič, Nives Munda, Maja Vita Onič, Nina Pintarič, Amadeja Prijatelj, Tamara Rakulj, Lavra Stančič, Sara Šilak, Vera Šmarić, Ana Maria Varga, Ana Zadavec, Tina Zupančič in Maša Živko. Svojo kolekcijo je predstavila tudi študentka Lucie Görlichová, ki je v preteklem mesecu s svojo kolekcijo zaključila magistrski študij in svoje modele

že trži v lastnem butiku Luci, katerega koncept temelji na trajnostnih oblačilih.

Študentke in študenta so skozi oblikovanje in razvoj modelov vodile mentorice izr. prof. dr. Sonja Šterman, izr. prof. dr. Andreja Rudolf in viš. pred. mag. Silva Kreševič Vraz. Tehnično podporo je nudila Sanja Veličković, inž. tekst. konf. tehnol.

*Prispevek so pripravile izr. prof. dr. Sonja Šterman,
izr. prof. dr. Andreja Rudolf
in viš. pred. mag. Silva Kreševič Vraz.*